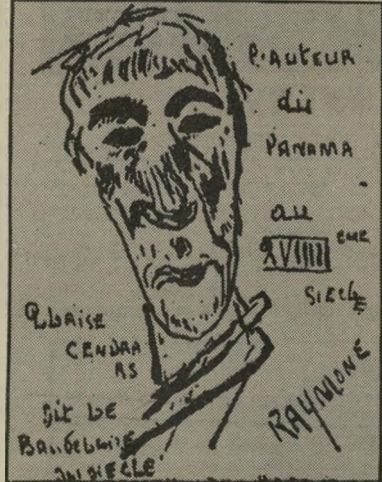

נמלך של עיר

תעלומת "ערבי טוב" ופיענוחה החלקי ★ מישרד תרבות הכפיה הדתית ★ תיאור המילחמה כטינופת מחליאה ★ משורר עדין מהשוליים ★ פיתגמים תנ"כיים

ממנו החברה הישראלית, יהיה אותיקלון לחברה כולה. מבחינה ספרותית זה ספר בינוני ומטה,

סופר-הרפתקן סנדראר כיסופים של כנינים

כאשר הבינוניות אינה פוגמת בעצב היהודי-ערבי המשוד על כל עמודיו.

תרגום

היד הקטועה

הסופר הצרפתי בליז סנדראר (1887-1961) הוא אחד המופלאים שבסופרי צרפת במאה העשרים. הוא מאותם סופרים מחדשים, שתיאוריהם זורמים במפלי מילים, שאינם מותירים את הקורא ביצירותיהם אדיש לכתוב. סנדראר אנארכיסט שהפך למאמין, אב שלא הכיר כמעט את ילדיו, ידידם של ג'וזף אפוליןר, ז'ק קוקטו, הנרי מילר. סנדראר, שנועד תחת השם סדריק סופא, היה אלמוני עד לאחרונה, לקורא העברי. סיפרו היד הקטועה שראדאר בתרגום לעברית,

• בליז סנדראר - **היד הקטועה**; עברית: אביטל ענבר; סידרת אדם בקו האש; הוצאת זמורה ביתן; 211 עמודים (כריכה קשה).

צהמרא... לא נעשה עוד כדוגמתו כסיפורת הישראלית (על עולם חצוי זה אמר אחד מגיבוריו של שיף, בסיום של שמעון צהמרא: אם לאדם כזה אין מקום פה, אין זאת, כי המדינה אינה יכולה לצפות לעתיד. כי שמעון הוא העתיד. הנה, משום כך ברור לי כי המקום ישתנה, כדי שיהיה מותאם לשמעוניים).

אם להתעלם מהקטעים הקניוקים המוארכים ובלתי מופסקים של ערבי טוב, לוקה רומן זה בחוסר-אמינות כרונולוגית, שכתאורים שונים מעיד על כך, שמחברו הוא יליד שנות ה-30, ולא שנות ה-50, כפי שהמחבר חתר להציג עצמו.

אחד מהקטעים המרתקים בערבי טוב הוא קטע המתייחס לשיבתו של תושב ערבי לישראל, והמלכות שהוא מכין למוכסים הביטחוניים בגבולות: אחרי המישה ימים לקחתי שתי מזוודות, מלאתי אותן במה שיותר הצאים חסר-ערך שקניתי, רצייתי לראות את המוכסים מתלכלכים, מעבתי מייד-תפוזים, על הקומד בניוניים הישנים, על ספרים זולים ביוזנית, בכנסתי לכלוך מסחראשפה חזרתי ארצה ב.אולימפיק. בשיצאתי מן המוטס היכיתה לי מכונית של משמרהגבול. לעיני כולם, היחיד מכל באי הנימבו הענק, הובלתי למכונית ושומר שאל אותי מניין אני בא. אמרתי לו, הוא קרב אליו, בקלילות הבנים לי מרסק לצלעות ושאל, מגשת את מוראד? את אברזייד? אמרתי, לא סגשתי אף אחד. הם לקחו אותי לאמצע האולם. לעיני כל החוזרים הובילו אותי כאילו הייתי הסיכון הגדול שכולם חיכו לו, עיניים רבות ננעצו בו, רבים הורידו את העיניים, אחרים הביטו בו בעניין, הובלתי לחדר קטן וחקרו אותי שלוש שעות, פתחו את המזוודות, קיללו, התלכלכו בכל החרא שהבאתי, עברו עלי... קטע, ידוע למדי, מפולקלור התושבים הערביים השבים ארצה, שמתחת המוכסים הביטחוניים היא אחת מהנאותיהם היחידות והמוצדקות.

לקראת סיום ערבי טוב מצוי, בעצם, הקטע הספרותי האיכותי ביותר בספר, והוא הניסיון של המחבר-המספר יוסף שרארה, לצבוע מלבן ארום במידיבר, כפסל מושגי, על כל ההשלכות והסמלים שבכך.

ליסכום: ערבי טוב הוא עוד מיסמך, שהקורא עשוי לקרוא בין שורותיו על הכאב הכרוך בלהיות ערבי ישראלי, כאב, שכל עוד לא תינסה

*** מידד שיף - **שמעון צהמרא**, הוצאת נ. טברסקי; 1951; 334 עמודים (כריכה קשה).

המרכיב הערבי של הגיבור-המספר, עזורי שרארה, נושא לאשה את בתו של פרנץ רוונצווייג, והשניים מביאים, כאמור, לאוויר העולם את יוסף שרארה, שאהבתו נחלקת בין דינה היהודיה ובין ליליה הערבית. הוא מתמקם בכסית, עובד עבור המוטס ודוחף את אהובתו דינה להינשא לרמזי מכסית. יוסף נמלט מישראל, מגסה לפעול במיטגרת אחד מהאירגונים הפלסטינים, נמלט מהם ומגיע לפאריס, משם הוא שולח את כתבי-היד של סיפרו לישראל.

עם הופעת ערבי טוב בדפוס, החל מסע הניחשים אודות זהותו האמיתית של המחבר, כאשר רוב המבקרים קראו את דבריו של המשורר הערבי **אנבוין שמואם**, שכתב: "אם את הספר כתב ערבי, אני מוכן לאכול את התרכוש שלי".

המבקר בני ציפר ערך ספקולציה כפולה בהארץ, כשהעריך כי מחבר ערבי טוב הוא המשורר-הגולה מוסים גילן, או הסופר סמי מויכאל. הגדיל לעשות מדור סקירת-הספרים בקול ישראל, שידע לקרוא קצת יותר טוב בין השורות, ולאחר את סיגנון כתיבתו של יורם קניוק, ולראות בו את מחבר ערבי טוב. קניוק לא הכחיש זאת, ומאוחר יותר אף אישר זאת.

אין ספק, שמחבר ערבי טוב חתר להיראות, בעיני הקורא הישראלי, כגירסה מקומית של הסופר היהודי-צרפתי רומיון גארי, שפירסם במשך כמה שנים ספרים תחת שם-העט אמיל אזאר, או להסתתר תחת תעלומה גדולה, ידועה ואיכותית יותר בעולם הספרות העולמי, תעלומת ב' טראוון, שנודע כסיפרו אוניית המתים.

מהמרים אחרים חשבו שערבי טוב הוא אחד מילדיו של ג'ברא ניקולא, ערבי מראשי מצפן, שזיה נשוי ליהודיה ויוסף שרארה תפוד בזמנת אחד הילדים הללו. אחרים הימרו על אחד מילדיו של האינטלקטואל ועסקן רק"ח סאליבא האמים ואורנה מר.

בערבי טוב מצויה עוד תעלומה, והיא שם הספר, שדומה כי היה צריך להיות תחת הכותרת הסאראקסטית ערבי טוב, ערבי מת, ודומה שהיה מי שדאג לכך שהערבי מת ייעלם מכותרת הספר.

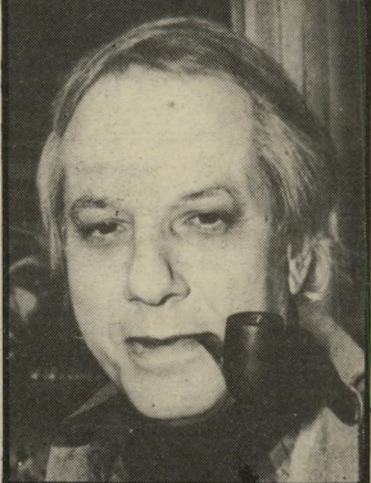
באשר לאיכויות הספרותיות של ערבי טוב דומה שערכו העיקרי הוא בעצם הניסיון להכליא גיבור ערבי-יהודי במציאות הישראלית, מעשה, שמאז סיפרו של מידד שיף, שמעון

מקור

ערבי מת

את עולם הספרות הישראלי הפגיו, בחודש האחרון, ספר תחת הכותרת החלקת ערבי טוב, מאת מחבר אלמוני כניכול, ששמו יוסף שרארה.

ערבי טוב, הוא סיפור כגוף ראשון של ערבי-יהודי, פרי אהבתם של אב ערבי ואם יהודיה ממוצא גרמני, שהגיע לאוויר העולם בשנת 1950. הגיבור-המספר פותח בהרפתקאותיו בקפה כסית, כנגרותו, וחוזר בתיאורו, לאחור, עד

מחבר קניוק מלבן אדום במידבר

מילחמת-העולם הראשונה, שבה הוא פוגש בסרנין רוונצווייג... סבו של הגיבור-המספר.

• יוסף שרארה - **ערבי טוב**; הוצאת כנרת; 152 עמודים (כריכה קשה).

• שנה מעט מחבר ערבי טוב, במתכוון או שלא במתכוון, כאשר העניק לסב את השם פרנץ רוונצווייג, אחד מגדולי הוגי-הדעות של יהדות גרמניה בראשית המאה ה-20, מחבר הספר **כוכב הגאולה** ומתרגם חתניך לגרמנית בתרגום מודרני בשותפות עם פרופ' מרטין בובר.

קומיסר טרופר מעמיק התודעה היהודית מי מריבה

ספרותיים, תמורת פירסום מאמרים מגמתיים, שהם הספה ושטיפת-מוח רתית ולא ספרותית. אחד מפקידיו מישר-החינוך-והתרבות העביר לידי העולם הזה עותק ממכתבו של ר"ד דן רינן, סגן מנהל האגף לתרבות ולאמנות. לידי **יעקוב בסר** עורך עיתון 77, מיכתב, שפיסקתו השניה מתייחסת לסכום של 250,000 שקל, שהד"ר דניאל טרופר העניק כהקצבה נוספת לעיתון 77 עבור פירסום רשימות כרשימתו של אותו מאיר איילי. שיקול דעתו של הד"ר דניאל טרופר, המוכן להעניק סכומי-עתק תמורת פירסום חומר תעמולה תורני (בתנאי שלא יצויין בתחתית חומר תעמולה זה שהוא חומר תעמולתי, שהרי עליו להיראות כחומר מערכת), הופך ד"ר זה, המופקר על מיליונים רבים של שקלים, קומיסר, העשוי לשבש את מעמדם של עורכי כיתבי-העת הספרותיים בישראל כעורכים. תרגיל ד"ר דניאל טרופר (שמייכתבו רצ"ב) מעיד על הרוח המאפיינת את המועצה לתרבות ולאמנות בעידן ז'בולון המר וה"כ גלזר-תעסה והמוציא לפועל שלהם, תת-אלוף (מיל') אבנר שליו.

מדינת ישראל	
שטח החינוך והתרבות האגף לתרבות ולאמנות	החידוד
29,384	29,384
לכבוד	החידוד
הר יעקוב בסר	החידוד
"עמון 77"	החידוד
רחוב אהר-הסע 75	החידוד
תל-אביב	החידוד
שילוח רב	החידוד
הנורו: תוספת חסר-כסף לעמון 77	
ועדת התקצבה של האגף לתרבות ולאמנות ומילייה בישראל	
התאריך - 7.3.84 לאשר "לעמון 77" תוספת של 250,000 שקל	
כן אושרה לכס הקצבה נוספת של 250,000 שקל שחובטתה לכס "ע"י ד"ר דניאל טרופר.	
בברכה,	
ד"ר דן רינן	
ס/מנהל האגף לתרבות ול	
ולאמנות	
העק: אבנר שליו	העק: אבנר שליו
ד"ר דניאל טרופר	ד"ר דניאל טרופר
ד"ר אביגדור שחן	ד"ר אביגדור שחן
מיכה של	מיכה של
עדי כמן	עדי כמן

שוחרי הספרות הישראלית, שיראו בעתיד רשימות אחרות של מאיר איילי ורומיו בכיתבי-העת הספרותיים, מוזמנים לאתר בהם את תיסמנות הקומיסר ד"ר דניאל טרופר, מעמיק התודעה היהודית על חשבון משלם המיסים החילוני.

שוחרי הספרות הישראלית, אשר עילעלו בגיליון האחרון של הירחון הספרותי עתון 77 (אפריל-מאי 1984) זקפו מן הסתם את גבותיהם, כאשר חתח הכותרת מסה. פורסם מאמר שכותרתו היחס אל העבודה והמלאכה בספרות התלמודית, מאת מחבר בשם **מאיר איילי**. בתחתית העמוד הראשון של המסת רוח לקוראים, כי רשימה זו פורסמה שנתיים קודם לכן בחוברת מחקרי ירושלים במחשבת ישראל, חוברת ד' (תשמ"ב).

כמו לכל חידה ספרותית, גם לחידת המסה של מאיר איילי קיים פיתרון, אשר אינו עשוי להוסיף כבוד לעורכי עיתון 77, שבעבר הלא רחוק הוכיחו את עצמם כאומץ ציבורי רב, כאשר פירסמו את שירה של דינה וולך, שבו הניחה תפילין בערותה. מסתבר, כי המישרד שעליו מופקדת סגנית-שר-החינוך והתרבות ח"כ מרים גלזר-תעסה, שהכריזה מילחמה על שירה של הגנ' וולך, ושירים של יצחק לאור ועוד רבים וטובים, מעניק פרסים לכיתבי-העת הספרותיים, תמורת פירסום של מאמרים מגמתיים, כמאמרו של אותו מאיר איילי, ששום סיבה ספרותית אינה מצדיקה את פירסומם ככתבי-עת ספרותיים, למטרות שטיפת-מוח תרבותית.

מסתבר, כי כמישר-החינוך ובגוף לתרבות ולאמנות שעליו מופקד תת-אלוף (מיל') **אבנר שליו**, מצוי לכלד ז'דאגוני, ד"ר דניאל טרופר, שתפקידו לדאוג לסיכודם של כיתבי-עת